

ЦАРЕВ ЛАЗ 1712 - РАДОВАН БЕЋИРОВИЋ

1. На хиљаду и седме стотине,
2. Дванестого љета и године,
3. Колико је Зете и Ђемовска,
4. Све је турска притиснула војска.
5. Друга војска по блату на лађе
6. Да се њима у невољи нађе.
7. Отоле је књигоноша поша
8. Код Данила владике Његоша,
9. Њему пишу цареви кавази:
10. „Јесте ли нам Црногорци рази,
11. Да хараче царске положите,
12. Да на ватру себе 4 ложите;
13. Јер Данило, црногорски књаже,
14. Никаква ви сила не помаже
15. Да не дате цареву мирију;
16. Русима смо засукали шију
17. И сад с њима живимо у миру,
18. Бар тако нам пише на папиру.
19. А ви с царем не хоћете мира
20. Па је султан два посла везира,
21. Тахир пашу Махмут Беговића
22. У кога је мач Црнојевића,
23. Махмут пашу од Мостара града,
24. С њиме војске стотину хиљада.
25. И носимо царева фермана;
26. Да у року од петнаест дана
27. Покупимо данке и хараче,
28. Од сињега Мора до Мораче.
29. Чуј владико, калуђере црни,
30. Харач амо, натраг војску врни,
31. Данке дајте, пушке одложите,
32. И цареву цару положите.
33. Само тако, никако друкчије,
34. Прођите се ваше хајдучије,
35. Јер ће нема закона и власти,
36. Та је народ на рубу пропасти.
37. Ви сте као челе без улишта,
38. Нећемо ви оставити ништа,
39. Без пламена и станца камена.
40. Хоца ће ви на Цетиње доћи,
41. Бог ви сами не може помоћи!
42. Саћи ћемо море ће пјенуши,
43. Да Дубровник не помаља уши.
44. Немој глупе заводити масе,
45. У Племена брдска не надај се;
46. Да сву имаш у помоћ Европу
47. Испустићеш душу на конопу,
48. Само ако ствари замотате
49. И одговор повољан не дате“.
50. Кад је књигу добио Даниле
51. Од Турака и велике силе,
52. Па им пише мудро и херојски
53. Књигу пише на српскословенски:
54. „Ви сте Турци чудо од народа;
55. Преваристе цара Леополда,
56. Те вас пусти кроз Мореуз онда,
57. И доведе Турке беземљаше
58. Те нам царство раскопаше наше.
59. Поступате јадно и погански
60. И зато вас мрзимо органски!
61. Чиме харач да плаћају вуци,
62. Јесте ли се помамили Турци?
63. Каква прича о каквом харачу,
64. Ће довијек гавранови гачу,
65. Ће оружје никад не одмара,
66. Но крваву историју ствара.
67. Ко ће жива лава одријети,
68. Ко с Цетиња харач однијети?
69. А што Турци хвалите се правдом
70. Са Султаном и са Цариградом?
71. Баш ту нема слободе и правде
72. Ће владају они ће не раде.
73. Не мислите љути азијати,
74. Ми да ћемо у ропство пристати
75. Но бјежите, не гините цабе
76. Да ви главе Црногорци грабе,
77. Да се прича о томе кастигу
78. Преко мора, гдје се пашчад стригу.

79. Ваш цар има три хиљаде жена,
80. Све робиње из разних племена.
81. Таквом цару ни пребјену пару!
82. Лит ће с вама Црногорци мира
83. Без про пушке или про визира.
84. Црногорац један да претече,
85. Исто ће ви овако да рече,
86. Него Турци и царева паше
87. Прођите се Црне Горе наше,
88. Да оружје не брукате ваше.
89. Ви то знате, колико сте пута
90. Врнули се, грдни, са по пута.
91. И нећете да се оканите,
92. Но да сјутра опет заглавите.
93. С вама ћемо укрстити маче,
94. Чим пређете про воде Мораче.
95. Многе ли ће мајке да заплачу,
96. Гавранови црни да загачу,
97. Биће Турци да низ греде скачу,
98. Од барута очи да искачу;
99. Без тога се разминуте неће,
100. Прођите се велике несреће.
101. Ми трпимо од глади и жеђе
102. И чувамо Црној Гори међе,
103. Бавимо се борбом и сточарством,
104. А у савез са Рускијем царством.
105. Од Косова и цара Лазара,
106. Нит имамо школе ни пазара,
107. Чак у Боку продавамо стоку!
108. Оружје нам остављају Турци,
109. А живимо о Которској луци.
110. Надамо се срећи у несрећи
111. Да ће Москов у Стамбол уљећи,
112. А Балкан ће ударити с плећи,
113. Жива ока да неће утећи!
114. Ту је конач ваше тираније,
115. Историје турске империје!
116. Разумијем Турке азијате,
117. Но око шта муслимани рате
118. И гледају браћу попривијек;
119. Губало их мајчино млијеко!”
120. Кад Турцима бурунтија оде,
121. А Владика оправи уходе
122. Те његове велике војводе,
123. Уходише и дневи и ноћи;

124. Раслапчевић није хтио доћи,
125. Но је оста Турке да заводи,
126. Да изгину на Влахињи води.
127. Као муња небом кад потресе
128. На све стране абер се разнесе:
129. Црногорци у чем се задесе,
130. Да свака трчи код Влахиње воде
131. Под заставу части и слободе.
132. Кад одговор од Владике стиже
133. С Ћемовска се турска сила диже.
134. Све барјаци ка мрки облаци,
135. Не облаци који носе кишу,
136. Него који на барут миришу.
137. Још немаше свитања и зоре,
138. Вук завија код Ражњика горе
139. То вук није који коље овце,
140. Но Вук који зове Црногорце,
141. Да ударе војсци по сриједи
142. Да се турска сила разриједи.
143. Владичине дођоше уходе
144. У крајини код Влахиње воде,
145. Те казаше Владици Данилу
146. За опасност и велику силу;
147. Те их чека код брда Ражњика
148. Раслапчевић Вуче и Владика,
149. Ђурашковић на води Влахињи.
150. Ту им бјеше донијела срећа
151. Михаила Милорадевића,
152. Посланика Петра Великога
153. Те нијесу били без никога.
154. Црногорци с Владиком Данилом
155. Нађоше се пред великом силом.
156. Навалиле двије силе царске
157. Против мале земље слободарске;
158. Све биринци војска са Балкана
159. Што слијепо слушају Султана.
160. То нијесу Турци ни Романи,
161. Него наша браћа муслимани,
162. Који после Косовске вечере
163. Хришћанске се одрекоше вјере!
164. Данас паша Махмут Беговићу
165. Мегдан пише брату Петровићу,
166. На Цареву Лазу, код ријеке,
167. Страшне јеке и битке ријетке;
168. И велике грдне погибије

169. Није било од кад сунце грије,
170. Неједнаке такве војске двије;
171. Шака људи силу да разбије.
172. Све не бива како мисли јачи,
173. Сила разум људима помрачи,
174. Не предвиђа што му се не свиђа.
175. То и тада на Цареву Лазу,
176. Бјеше узрок турскоме поразу.
177. Турска сила до Влахиње стиже,
178. Ту хоћаше шанчеве да диже.
179. Црногорци њих предухитрише
180. И на турску силу ударише;
181. Јунаци се јуначки поклаше
182. И двије се војске смијешаше.
183. За три дана и три ноћи црне -
184. Ко ће силу толику да врне?!
185. Није било таквог покоља
186. Од Мурата и Косова поља.
187. „Земља дрхти а небеса ћуте“,
188. Од ужаса и крви просуте;
189. Док најпотље, четвртога дана,
190. Побјегоше Турци са мегдана.
191. Ту је сабља клала и косила,
192. А крв људска камење носила.
193. Крв толику земља није пила,
194. Ни у тврде кланце Термопила.
195. Црњела је гора по сто пута
196. Од густога дима и барута.
197. Хитало је сунце да залади,
198. Да не гледа чудо што се ради,
199. Како расту црногорски крши,
200. Како сила царева обрши,
201. Јер је тије крвавије дана
202. Сам Владика допадао рана,
203. Направио чудо од Турака,
204. Изгубио толико јунака;
205. Међу њима Ђурашковић Јанка,
206. Ал' у томе чувеноме боју.
207. Турци војску изгубише своју!
208. Серашћеру, царскоме кавазу,
209. Оста глава на Цареву Лазу,
210. Са тридесет хиљада Турака
211. И мисирска коњица онака,
212. Да се прича о њеном поразу
213. И о боју на Цареву Лазу.

214. Па погледни код Царева Лаза
215. Црногорског свијетлог образа.
216. Ће дочека војска Владичина,
217. Без икакве спреме и начина,
218. Једна шака љутијег горштака,
219. Сто хиљада рашћера Турака.
220. Кад су Турци код ријеке Прута,
221. Изгубили битку из два пута,
222. Па тражили и турско примирје,
223. Црна Гора мира шћела није.